

درخواستگاری ✓✓

ماده ۱۰۳۴ - هرزنی راکه خالی ازموانع نكاح باشدمی توان فخواستگاری نمود.

ماده ۱۰۳۵ - وعده از دواج ایجاد علقه زوجیت نمی کند اگرچه تمام یا قسمتی از مهریه که بین طرفین برای موقع ازدواج مقررگردیده پرداخته شده باشد بنابراین هریک از زن و مرد مادام که عقد نكاح جاری نشده می تواند از وصلت امتناع کند و طرف دیگر نمی تواند بهیچوجه او را مجبور به ازدواج کرده و یا از جهت صرف امتناع از وصلت مطالبه فسارتي نماید .

ماده ۱۰۳۶ - اگر یکی از نامزدها وصلت منظور را بدون علت موجهی به هم بزند که طرف مقابل یا ابوین او یا اشخاص دیگر به اعتماد وقوع ازدواج مغرور شده و مفارجه کرده باشند که وصلت را به هم زده است باید از عهده فسارات وارده برآید ولی فسارات مزبور فقط مربوط به مفارجه متعارفه فواهد بود .

ماده ۱۰۳۷ - هر یک از نامزدها می تواند در صورت بهم خوردن وصلت منظور هدایایی را که بطرف دیگر یا ابویین او برای وصلت منظور داده است مطالبه کند. اگر عین هدایا موجود نباشد مستحق قیمت هدایایی نخواهد بود که عادتاً نگاه داشته می شود مگر اینکه هدایا بدون تقصیر طرف دیگر تلف شده باشد .

ماده ۱۰۳۸ - مفاد

ماده قبل از مهیت رجوع به قیمت در موردی که وصلت منظور در اثر فوت یکی از نامزدها بهم بخورد مجری نخواهد بود .

ماده ۱۰۳۹ - مدت مرور زمان دعاوی ناشی از به هم خوردن وصلت منظور دو سال است و از تاریخ به هم خوردن آن محسوب میشود .

ماده ۱۰۴۰ - هر یک از طرفین می تواند برای انجام وصلت منظور از طرف مقابل تقاضا کند که تصدیق طبیب به صحت از امراض مسریه مهم از قبیل سفلیس و سوزاک و سل ارائه دهد.

قابلیت صمی برای ازدواج ✓✓

ماده ۱۰۴۱ - نکاح قبل از بلوغ ممنوع است . تبصره
- عقد نکاح قبل از بلوغ با اجازه ولی صمیع است به
شرط رعایت مصلحت مولی علیه با اجازه دادگاه .

ماده ۱۰۴۱- عقد نکاح دفتر قبل از رسیدن به سن ۱۳
سال تمام شمسى و پسر قبل از رسیدن به سن ۱۵
سال تمام شمسى ملوط است به اذن ولی به شرط
مصلحت با تشفیص دادگاه صالح .

ماده ۱۰۴۲ - بعد از رسیدن به سن ۱۵ سال تمام نیز
اناث نمیتوانند مادام که به ۱۸ سال نرسیده اند
بدون اجازه ولی خود شوهر کنند .

ماده ۱۰۴۳ - نکاح دفتری که هنوز شوهر نکرده
اگرچه به سن بلوغ رسیده باشد موقوف به اجازه پدر
یا جد پدری او است و هرگاه پدر یا جد پدری بدون
علت موجه از دادن اجازه مضایقه کند دفتری تواند
با معرفی کامل مردی که می خواهد به او شوهر کند
و شرایط نکاح و مهری که بین آنها قرار داده شده به
دادگاه مدنی فاص مراجعه و به توسط دادگاه مزبور
مراتب به پدر یا جد پدری اطلاع داده شود و بعد از
۱۵ روز از تاریخ اطلاع و عدم پاسخ موجه از طرف ولی
دادگاه مزبور می تواند اجازه نکاح را صادر نماید .

ماده ۱۰۴۴ - در مورد ماده قبل اجازه را باید شخص
پدر یا جد پدری بدهد و اگر پدر یا جد پدری دفتر بعثتی تمت
قیمومت باشد اجازه قیم اول لازم نخواهد بود

مواع نکاح

- ماده ۱۰۴۵ - نکاح با اقارب نسبی ذیل ممنوع است اگرچه قرابت حاصل از شبهه یا زنا باشد : ۱ - نکاح با پدر و اجداد و با مادر و جدات هر قدر که بالا برود. ۲ - نکاح با اولاد هر قدر که پایین برود. ۳ - نکاح با برادر و خواهر و اولاد آنها هر قدر که پایین برود. ۴ - نکاح با عمات و فالات خود و عمات و فالات پدر و مادر و اجداد و جدات

- ماده ۱۰۴۶ - قرابت رضاعی از میث مرمت نکاح در مکم قرابت نسبی است مشروط بر اینکه - اولاً - شیر زن از ممل مشروع حاصل شده باشد. ثانیاً - شیر مستقیم از پستان مکیده شده باشد. ثالثاً - طفل لا اقل یک شبانه روز و یا ۱۵ دفعه متوالی شیر کامل فورده باشد بدون اینکه در بین غذای دیگر یا شیر زن دیگر را بفورد. رابعاً - شیر خوردن طفل قبل از تمام شدن دو سال از تولد او باشد. خامساً - مقدار شیری که طفل فورده است از یک زن و از یک شوهر باشد بنا بر این اگر طفل در شبانه روز مقداری از شیر یک زن و مقداری از شیر زن دیگر بفورد موجب مرمت نمی شود اگرچه شوهر آن دوزن یکی باشد.

نکته: همچنین اگر زن یک دفتر و یک پسر رضاعی داشته باشد که هر یک را از شیر متعلق به شوهر دیگری شیر داده باشد آن پسر و یا آن دفتر برادر و خواهر رضاعی نبوده از دواج بین آنها از این حیث ممنوع نمی باشد.

ماده ۱۰۴۷ - نگاه بین اشخاص ذیل به واسطه مصاهره ممنوع دائمی است - ۱ - بین مرد و مادر و جدات زن او از هر درجه که باشد اعم از نسبی و رضاعی . ۲ - بین مرد و زنی که سابقاً از پدر و یا از یکی از اجداد یا از پسر یا از یکی از اجداد او بوده است هر چند قرابت رضاعی باشد . ۳ - بین مرد با نانا از اولاد زن او از هر درجه که باشد و رضاعی مشروط بر اینکه بین زن و شوهر زناشویی واقع شده باشد.

ماده ۱۰۴۸ - جمیع بین دو خواهر ممنوع است اگر چه به عقد منقطع باشد.

ماده ۱۰۴۹ - هیچکس نمی تواند دفتر برادر زن و یا دفتر خواهر زن خود را بگیرد مگر با اجازه زن خود

ماده ۱۰۵۰ - هرکس زن شوهردار را با علم به وجود علقه زوجهیت و مرمت نکاح و یا زنی را که در عده طلاق یا در عده وفات است با علم به عده و مرمت نکاح برای خود عقد کند عقداً باطل و آن زن مطلقاً بر آن شخص حرام موبدمی شود.

ماده ۱۰۵۱ - مکم مذکور در ماده فوق در موردی نیز جاری است که عقد از روی جهل به تمام یا یکی از امور مذکوره فوق بوده و نزدیکی هم واقع شده باشد در صورت جهل وعدم وقوع نزدیکی عقداً باطل ولی مرمت ابدی حاصل نمی شود.

ماده ۱۰۵۲ - تفریقی که با لعان حاصل می شود موجب مرمت ابدی است .

ماده ۱۰۵۳ - عقد در مال امرام باطل است و با علم به مرمت موجب مرمت ابدی است .

ماده ۱۰۵۴ - زنی با زن شوهردار یا زنی که در عده رجوعیه است موجب مرمت ابدی است .

ماده ۱۰۵۵ - نزدیکی به شبهه و زنا اگر سابق بر نکاح باشد از میث مانعیت نکاح در مکم نزدیکی بانکاح صمیم است ولی مبطل نکاح سابق نیست .

ماده ۱۰۵۷ - زنی که سه مرتبه متوالی زوجه یک نفر بوده و مطلقه شده بر آن مرد مرام است مگر اینکه بعددائماً به زوجیت مرد دیگری درآمده و پس از وقوع نزدیکی با او بواسطه طلاق یا فسخ یا فوت فراق حاصل شده باشد.

ماده ۱۰۵۸ - زن هر شخصی که به نه طلاق که شش تنی آن عددی است مطلقه شده باشد بر آن شخص مرام موبدمی شود.

ماده ۱۰۵۹ - نکاح مسلمه با غیر مسلم جایز نیست .

ماده ۱۰۶۰ - ازدواج زن ایرانی با تبعه خارجه در مواردی هم که مانع قانونی ندارد موکول به اجازه مخصوص از طرف دولت است .

ماده ۱۰۶۱ - دولت می تواند ازدواج بعضی از مستخدمین و مامورین رسمی و ممصلین دولتی را با زنی که تبعه خارجه باشد موکول به اجازه مخصوص نماید.

شرایط صحت نکاح

ماده ۱۰۶۲ - نکاح واقع می شود به ایجاب و قبول بالفاظی که صریحاً دلالت بر قصد ازدواج نماید.

ماده ۱۰۶۳ - ایجاب و قبول ممکنست از طرف خود مردوزن صادر شود و یا از طرف اشخاصی که قانوناً مقعد دارند.

ماده ۱۰۶۴ - عاقد باید عاقل و بالغ و قاصد باشد.

ماده ۱۰۶۵ - توالی عرفی ایجاب و قبول شرط صحت عقد است .

ماده ۱۰۶۶ - هرگاه یکی از متعاقدین یا هر دو لال باشند عقد به اشاره از طرف لال نیز واقع می شود مشروط بر اینکه بطور وضوح مای از انشاء عقد باشد.

**ماده ۱۰۶۷ - تعیین زن وشوهر بنموی که برای
هیچیک از طرفین در شفاص طرف دیگر شبه
نباشد شرط صمت نکاح است .**

ماده ۱۰۶۸ - تعلیق در عقد موجب بطلان است .

**ماده ۱۰۶۹ - شرط فیا رفسخ نسبت به عقد نکاح
باطل است ولی در نکاح دائم شرط فیا ر نسبت به
صداق جایز است مشروط بر اینکه مدت آن معین
باشد و بعد از نسخ مثل آن است که
اصلامهر ذکر نشده باشد.**

**ماده ۱۰۷۰ - رضای زومین شرط نفوذ عقد است
وهرگاه مکره بعد از زوال کره عقد را اجازه کند نافذ است
مگر اینکه اگر اه بدرجه بوده که عاقد فاقد قصد باشد.**

وکیل در نکاح ✓✓

ماده ۱۰۷۱ - هر یک از مردوزن می توانند برای عقد نکاح وکالت بگیرد.

ماده ۱۰۷۲ - در صورتی که وکالت بطور اطلاق داده شود وکیل نمی تواند موکله را برای خود تزویج کند مگر این که این اذن صریحاً به او داده شده باشد.

ماده ۱۰۷۳ - اگر وکیل از آنچه که موکل را جمع به شخص یا مهر یا خصوصیات دیگر معین کرده تلافی کند صحت عقد متوقف بر تنفیذ موکل نخواهد بود.

نکاح منقطع ✓✓

ماده ۱۰۷۵ - نکاح وقتی منقطع است که برای مدت معینی واقع شده باشد.

ماده ۱۰۷۶ - مدت نکاح منقطع باید کلامعین شود.

ماده ۱۰۷۷ - در نکاح منقطع امکان راجع به وراثت زن و به مهر او همانست که در باب ارث و در فصل آتی مقرر شده است .

ماده ۱۰۷۸ - هرچیزی را که مالکیت داشته و قابل تمیز نیز باشد می توان مهر قرارداد.

ماده ۱۰۷۹ - مهر باید بین طرفین تامدی که رفع جهالت آنها بشود معلوم باشد.

ماده ۱۰۸۰ - تعیین مقدار مهر منوط به تراضی طرفین است .

ماده ۱۰۸۱ - اگر در عقد نکاح شرط شود که در صورت عدم تادیه مهر در مدت معین نکاح باطل فواید بود نکاح و مهر صحیح ولی شرط باطل است .

ماده ۱۰۸۲ - به مجرد عقد ، زن مالک مهر می شود و می تواند هر نوع تصرفی که بخواهد در آن بنماید . تبصره - چنانچه مهریه وجه رایج باشد متناسب با تخفیر شافص قیمت سالانه زمان تأدیه نسبت به سال اجرای عقد که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین می گردد مناسبه و پرداخت خواهد شد مگر اینکه زوجین در مین اجرای عقد به نحو دیگری تراضی کرده باشند . آئین نامه اجرایی این قانون حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با همکاری وزارت دادگستری و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید . (این تبصره در تاریخ ۱۳۷۶/۴/۲۹ الماق شده است)

ماده ۱۰۸۳ - برای تأدیه تمام یا قسمتی از مهر می توان مدت یا اقساطی قرارداد .

ماده ۱۰۸۴ - هرگاه مهرعین معین باشد و معلوم گردد قبل از عقد معیوب بوده و یا بعد از عقد و قبل از تسلیم معیوب و یا تلف شود شوهر ضامن عیب و تلف است .

۱۰۸۵_ زن می تواند تا مهر به او تسلیم نشده از ایفاء وظایفی که در مقابل شوهر دارد امتناع کند مشروط بر اینکه مهر او حال باشد و این امتناع مسقط حق نفقه نخواهد بود.

ماده ۱۰۸۶ - اگر زن قبل از اخذ مهر به اختیار خود به ایفاء وظایفی که در مقابل شوهر دارد قیام نمود دیگری نمی تواند از حکم ماده قبل استفاده کند معذک حقی که برای مطالبه مهر دارد ساقط نخواهد شد.

ماده ۱۰۸۷ - اگر در نکاح دائم مهر ذکر نشده یا عدم مهر شرط شده باشد نکاح صحیح است و طرفین می توانند بعد از عقد مهر را به تراضی معین کنند و اگر قبل از تراضی بر مهر معین بین آنها نزدیکی واقع شود زوجه مستحق مهر المثل خواهد بود.

ماده ۱۰۸۸ - در مورد ماده قبل اگر یکی از زوجین قبل از تعیین مهر و قبل از نزدیکی بمیرد زن مستحق هیچگونه مهری نیست .

ماده ۱۰۸۹ - ممکن است اختیار تعیین مهریه شوهر یا شخص ثالثی داده شود در این صورت شوهر یا شخص ثالث می تواند مهر را هر قدر بخواهد معین کند.

ماده ۱۰۹۰ - اگر اختیار تعیین مهریه زن داده شود زن نمی تواند بیشتر از مهر المثل معین نماید.

ماده ۱۰۹۱ - برای تعیین مهر المثل باید حال زن از حیث شرافت خانوادگی و سایر صفات و وضعیت او نسبت به امثال و اقربان و اقارب و همچنین معمول محل و غیره در نظر گرفته شود.

ماده ۱۰۹۲ - هرگاه شوهر قبل از نزدیکی زن خود را طلاق دهد زن مستحق نصف مهر خواهد بود و اگر شوهر پیش از نصف مهر را قبلاً داده باشد حق دارد مازاد از نصف را عیناً یا مثلاً یا قیمتاً استرداد کند.

ماده ۱۰۹۳ - هرگاه مهر در عقد ذکر نشده باشد و شوهر قبل از نزدیکی و تعیین مهر زن خود را طلاق دهد زن مستحق مهر المتعه است و اگر بعد از آن طلاق دهد مستحق مهر المثل خواهد بود.

ماده ۱۰۹۴ - برای تعیین مهرالمتعه حال مرد از حیث غنا و فقر ملاحظه می شود.

ماده ۱۰۹۵ - در نکاح منقطع عدم مهر در عقد موجب بطلان است .

ماده ۱۰۹۶ - در نکاح منقطع موت زن در اثناء مدت موجب سقوط مهر نمی شود و همچنین است اگر شوهر تا آخر مدت با او نزدیکی نکند.

ماده ۱۰۹۷ - در نکاح منقطع هرگاه شوهر قبل از نزدیکی تمام مدت نکاح را ببخشد باید نصف مهر را بدهد.

ماده ۱۰۹۸ - در صورتی که عقد نکاح اعم از دائم یا منقطع باطل بوده و نزدیکی واقع نشده زن حق مهر ندارد و اگر مهر را گرفته شوهر می تواند آن را استرداد نماید.

۱۰۹۹ - در صورت جهل زن به فساد نکاح و وقوع نزدیکی زن مستحق مهر المثل است .

ماده ۱۱۰۰ - در صورتی که مهرالمسمی مجهول باشد یا مالیت نداشته باشد یا ملک غیر باشد در صورت اول و دوم زن مستحق مهر المثل خواهد بود و در صورت سوم مستحق مثل یا قیمت آن خواهد بود مگر اینکه صاحب مال اجازه نماید.

ماده ۱۱۰۱ - هرگاه عقد نکاح قبل نزدیکی به جہتی فسخ شود زن حق مهر ندارد مگر در صورتی که موجب فسخ، عنن باشد که در این صورت با وجود فسخ نکاح زن مستحق نصف مهر است.

✓✓ در حقوق و تکالیف زوجین نسبت به یکدیگر

ماده ۱۱۰۲ - همین که نکاح بطور صحت واقع شد روابط زوجیت بین طرفین موجود و حقوق و تکالیف زوجین در مقابل همدیگر برقرار می شود.

ماده ۱۱۰۳ - زن و شوهر مکلف به حسن معاشرتی بایکدیگرند.

ماده ۱۱۰۴ - زوجین باید در تشییدمبانی خانواده و ترتیب اولاد خود به یکدیگر معاوضت نمایند.

ماده ۱۱۰۵ - در روابط زوجین ریاست خانواده از خصائص شوهر است .

ماده ۱۱۰۶ - در عقد دائم نفقه زن بعهده شوهر است

ماده ۱۱۰۷ - نفقه عبارت است از مسکن و البسه و غذا و اثاث البیت که بطور متعارف با وضعیت زن متناسب باشد و خادم در صورت عادت زن به داشتن خادم یا احتیاج او به واسطه مرض یا نقصان اعضاء .

ماده ۱۷۰۷ - نفقه عبارت است از همه نیازهای متعارف و متناسب با وضعیت زن از قبیل مسکن ، البسه ، غذا ، اثاث منزل و هزینه های درمانی و بهداشتی و خادم در صورت عادت یا احتیاج به واسطه نقصان یا مرض .

ماده ۱۱۰۸ - هرگاه زن بدون مانع مشروع ازادای وظایف زوجیت امتناع کند مستحق نفقه نخواهد بود.

ماده ۱۱۰۹ - نفقه مطلقه رجعیه در زمان عده برعهده شوهر است مگر اینکه طلاق در حال نشوز واقع شده باشد لیکن اگر عده از جهت فسخ نکاح یا طلاق باین باشد زن حق نفقه ندارد مگر در صورت حمل از شوهر خود که در این صورت تا زمان وضع حمل حق نفقه خواهد داشت .

ماده ۱۱۱۰ - در عده وفات زن حق نفقه ندارد .

ماده ۱۱۱۰ - در ایام عده وفات ، مخارج زندگی زوجه عندالمطالبه از اموال اقاربی که پرداخت نفقه به عده آنان است (در صورت عدم پرداخت) تامین می گردد .

ماده ۱۱۱۱ - زن می تواند در صورت استنکاف شوهر از دادن نفقه به محکمه رجوع کند در این صورت محکمه میزان نفقه رامعین و شوهر را به دادن آن محکوم خواهد کرد .

ماده ۱۱۱۲ - اگر اجراء حکم مذکور در ماده قبل ممکن نباشد مطابق ماده ۱۱۲۹ رفتار خواهد شد .

ماده ۱۱۱۳ - در عقد انقطاع زن حق نفقه ندارد مگر اینکه شرط شده یا آنکه عقد مبنی بر آن جاری شده باشد.

ماده ۱۱۱۴ - زن باید در منزلی که شوهر تعیین می کند سکنی نماید مگر آنکه اختیار تعیین منزل به زن داده شده باشد.

ماده ۱۱۱۵ - اگر بودن زن با شوهر در یک منزل متضمن خوف ضرر بدنی یا مالی یا شرافتی برای زن باشد زن می تواند مسکن علیحده اختیار کند و در صورت ثبوت مظنه

ضرر مزبور ممکنه مکم بازگشت به منزل
شوهر نخواهد داد و مادام که زن در بازگشتن به منزل
مزبور معذور است نفقه بر عهده شوهر خواهد بود.

ماده ۱۱۱۶ - در مورد

ماده فوق مادام که محاکمه بین زوجین فائمه
نیافته محل سکونای زن به تراضی ممکنه با جلب
نظرا قربای نزدیک طرفین منزل زن را معین
خواهد نمود و در صورتی که اقربایی نباشد خود ممکنه
محل مورد اطمینان را معین خواهد کرد.

ماده ۱۱۱۷ - شوهر می تواند زن خود را از مرفه یا صنعتی
که منافعی مصالح خانوادهگی یا میثیات خود یا زن
باشد منع کند.

**ماده ۱۱۱۸ - زن مستقلامی تواند در داری
خود تصرفی را که می خواهد بکند.**

**ماده ۱۱۱۹ - طرفین عقد ازدواج می توانند شرطی که
مخالف با مقتضای عقد مزبور نباشد در ضمن عقد ازدواج
یا عقد لازم دیگر بنمایند مثل اینکه شرط شود هرگاه
شوهر زن دیگر بگیرد یا در مدت معینی غائب
شود یا تری اتفاق نماید یا بر علیه میات زن
سوء قصد کند یا سوء رفتاری نماید که زندگانی آنها با
یکدیگر غیر قابل تحمل شود زن وکیل و وکیل در توکیل
باشد که پس از اثبات تمقق شرط در محکم
و صدور محکم نهایی خود را مطلقه سازد**

انحلال عقد نکاح ✓✓

ماده ۱۱۲۰ - عقد نکاح به فسخ یا به طلاق یا به بذل مدت در عقد انقطاع منحل می شود.

موارد امکان فسخ نکاح ✓✓

ماده ۱۱۲۱ - جنون هر یک از زوجین بشرط استقرار اعم از اینکه مستمر یا ادواری باشد برای طرف مقابل موجب مق فسخ است .

ماده ۱۱۲۲ - عیوب ذیل در مرد که مانع از ایفاء وظیفه زناشویی باشد موجب مق فسخ برای زن فواید بود ۱ - عنن بشرط اینکه بعد از گذشتن مدت یکسال از تاریخ رجوع زن به ماکم رفع نشود . ۲ - فصاء ۳ - مقطوع بودن آلت تناسلی .

ماده ۱۱۲۳ - عیوب ذیل در زن موجب مق فسخ برای مرد فواید بود ۱ - قرن . ۲ - جذام ۳ - برص ۴ - افشاء ۵ - زمین گیری ۶ - نابینایی از هر دو چشم .

ماده ۱۱۲۴ - عیوب زن در صورتی موجب مق فسخ
برای مرد است که عیب مزبور در مال عقد وجود داشته
است .

ماده ۱۱۲۵ - جنون و عنن در مرد هرگاه بعد از عقد هم
مادث شود موجب مق فسخ برای زن فواهد بود .

ماده ۱۱۲۶ - هر یک از زوجین که قبل از عقد عالم به
امراض مذکوره در طرف دیگر بود بعد از عقد مق فسخ
نخواهد داشت .

ماده ۱۱۲۷ - هرگاه شوهر بعد از عقد مبتلابه یکی
از امراض مقاربتی گردد زن مق فواهد داشت که
از نزدیکی با او امتناع نماید و امتناع مزبور مانع مق
نفعه نخواهد بود .

ماده ۱۱۲۸ - هرگاه در یکی از طرفین صفت فاصی
شرط شده و بعد از عقد معلوم شود که طرف مذکوره
فاقد وصف مقصود بود برای طرف مقابل مق فسخ
خواهد بود فواه وصف مذکور در عقد تصریح شده
یا عقد متبانی بر آن واقع شده باشد .

ماده ۱۱۲۹ - در صورت استنکاف شوهر از دادن نفقه و عدم امکان اجراء مکم ممکنه و الزام اوبه دادن نفقه زن می تواند برای طلاق به ماکم رجوع کند و ماکم رجوع کند و ماکم شوهر او را اجبار به طلاق می نماید. همچنین است در صورت عجز شوهر از دادن نفقه .

ماده ۱۱۳۰ - در مورد زیر زن می تواند به ماکم شرع مراجعه و تقاضای طلاق نماید در صورتی که برای ممکنه ثابت شود که دوام زوجیت موجب عسر و مرجع است می تواند برای جلوگیری از ضرر و مرجع زوج را اجبار به طلاق نماید و در صورت میسر نشدن به اذن ماکم شرع طلاق داده می شود.

تبصره - عسر و مرجع موضوع این ماده عبارت است از به وجود آمدن وضعیتی که

ادامه زندگی را برای زوجه با مشقت همراه ساخته و
تعمّل آن مشکل باشد و موارد ذیل در صورت امر از
توسط دادگاه صالح از مصادیق عسر و مرع محسوب
می گردد : ۱- ترکی زندگی خانوادگی توسط زوج
مداقل به مدت شش ماه متوالی و یا نه ماه
متناوب در مدت یک سال بدون عذر موجه . ۲-
اعتیاد زوج به یکی از انواع مواد مخدر و یا ابتلاء وی
به مشروبات الکلی که به اساس زندگی خانوادگی
خلل وارد آورد و امتناع یا عدم امکان الزام وی به
ترکی آن در مدتی که به تشخیص پزشک برای ترکی
اعتیاد لازم بوده است . در صورتی که زوج به تعهد
خود عمل ننماید و یا پس از ترکی ، مجدداً به
مصرف موارد مذکور روی آورده ، بنا به درخواست
زوجه ، طلاق انجام خواهد شد . ۳- محکومیت
قطعی زوج به حبس پنج سال یا بیشتر . ۴- ضرب و
شتم یا هرگونه سوء استفاده مستمر زوج که عرفاً
با توجه به وضعیت زوجه قابل تحمل نباشد . ۵-
ابتلاء زوج به بیماری های صعب العلاج روانی یا
ساری یا هر عارضه صعب العلاج دیگری که زندگی
مشترک را مختل نماید . موارد مندرج در این
ماده مانع از آن نیست که دادگاه در سایر مواردی
که عسر و مرع زن در دادگاه امر از شود ، مکم طلاق
صادر نماید .

ماده ۱۱۳۱ - فیار فسخ فوری است و اگر طرفی که مق فسخ دارد بعد از اطلاع بعلت فسخ نکاح را فسخ نکند فیار او ساقط می شود بشرط اینکه علم به مق فسخ و فوریت آن داشته باشد تشخیص مدتی که برای امکان استفاده از فیار لازم بوده بنظر عرف و عادت است .

ماده ۱۱۳۲ - در فسخ نکاح رعایت ترتیباتی که برای طلاق مقرر است شرط نیست .

✓✓ طلاق (کلیات)

ماده ۱۱۳۳ - مرد می تواند هر وقت که بخواهد زن خود را طلاق دهد .

ماده ۱۱۳۳-۱ - مرد می تواند با رعایت شرایط مقرر در این قانون با مراجعه به دادگاه تقاضای طلاق همسرش را بنماید . تبصره - زن نیز می تواند با وجود شرایط مقرر در مواد (۱۱۱۹) ، (۱۱۲۹) و (۱۱۳۰) این قانون ، از دادگاه تقاضای طلاق نماید .

ماده ۱۱۳۴ - طلاق باید به صیغه طلاق و در مضمور لا اقل
دو نفر مرد عادل که طلاق را بشنوند واقع گردد.

ماده ۱۱۳۵ - طلاق باید منجر باشد و طلاق معلق بشرط
باطل است .

ماده ۱۱۳۶ - طلاق دهنده باید بالغ و عادل
و قاصد و مختار باشد.

ماده ۱۱۳۷ - ولی مجنون دائمی می تواند در صورت
مصلحت مولی علیه زن او را طلاق دهد.

ماده ۱۱۳۸ - ممکن است صیغه طلاق را به توسط
وکیل اجرا نمود.

ماده ۱۱۳۹ - طلاق مخصوص عقد دائم است و زن
منقطعه به انقضای مدت یا بذل آن از طرف
شوهر از زوجیت خارج می شود.

ماده ۱۱۴۰ - طلاق زن در مدت عادت زنانگی یا در حال
نفاس صحیح نیست مگر اینکه زن حامل
باشد یا طلاق قبل از نزدیکی با زن واقع
شود یا شوهر غائب باشد بطوری که اطلاع از عادت
زنانگی بودن زن نتواند حاصل کند.

ماده ۱۱۴۱ - طلاق در طهر موافقه صمیع نیست
مگر اینکه زن یائسه یا حامل باشد.

ماده ۱۱۴۲ - طلاق زنی که با وجود اقتضای سن عادت
زنانگی نمی شود وقتی صمیع است که از تاریخ
آخرین نزدیکی بازن سه ماه گذشته باشد.

✓✓ اقسام طلاق

ماده ۱۱۴۳ - طلاق بردو قسم است - بئن و رجعی

ماده ۱۱۴۴ - در طلاق بئن برای شوهر مق رجوع
نیست .

ماده ۱۱۴۵ - در موارد زیر طلاق بئن است : ۱ -
طلاق که قبل از نزدیکی واقع شود. ۲ - طلاق
یائسه . ۳ - طلاق فلع و مبارات مادام که زن رجوع
بعوض نکرده باشد. ۴ - سومین طلاق که بعد از سه
وصلت متوالی بعمل آید اعم از اینکه وصلت در
نتیجه رجوع باشد یا در نتیجه نکاح جدید.

ماده ۱۱۴۶ - طلاق فلع آن است که زن به واسطه کراهتی که از شوهر خود دارد در مقابل مالی که به شوهر می دهد طلاق بگیرد اعم از اینکه مال مزبور عین مهر یا معادل آن و یا بیشتر و یا کمتر از مهر باشد.

ماده ۱۱۴۷ - طلاق عبارات آن است که کراهت از طرفین باشد ولی در این صورت عوض باید از اندر میزان مهر نباشد.

ماده ۱۱۴۸ - در طلاق رجعی برای شوهر در مدت عده حق رجوع است .

ماده ۱۱۴۹ - رجوع در طلاق بهر لفظ یا فعلی حاصل می شود که دلالت بر رجوع کند مشروط بر اینکه مقرون به قصد رجوع باشد.

در عده

ماده ۱۱۵۰ - عده عبارت است از مدتی که تا انقضای آن زنی که عقد نکاح او منحل شده است نمی تواند شوهر دیگری اختیار کند.

**ماده ۱۱۵۱ - عده طلاق وعده فسخ نکاح سه
طهر است مگر اینکه زن به اقتضای سن عادت زنانگی
نبیند که در این صورت عده اوسه ماه است .**

**ماده ۱۱۵۲ - عده طلاق وفسخ نکاح وبذل مدت و
انقضاء آن درمورد نکاح منقطع در غیر مامل
دو طهر است مگر اینکه زن به اقتضای سن عادت
زنانگی نبیند که در این صورت چهل و پنج روز است .**

**ماده ۱۱۵۳ - عده طلاق وفسخ نکاح وبذل مدت
وانقضاء آن درمورد زن مامله تا وضع ممل است .**

**ماده ۱۱۵۴ - عده وفات چه در دائم و چه در منقطع
در هر حال چهار ماه و ده روز است مگر اینکه زن مامل
باشد که در این صورت عده وفات تا موقع وضع ممل
است مشروط بر اینکه فاصله بین فوت شوهر و وضع
ممل از چهار ماه و ده روز بیشتر باشد و الامت عده
همان چهار ماه و ده روز خواهد بود .**

ماده ۱۱۵۵ - زنی که بین او و شوهر خود نزدیکی واقع نشده و همچنین زن یا نسه نه عده طلاق دارد و نه عده فسخ نکاح ولی عده وفات در هر مورد باید رعایت شود.

ماده ۱۱۵۶ - زنی که شوهر او غایب مفقودالثر بوده و ماکم او را طلاق داده باشد باید از تاریخ طلاق عده وفات نگاهدارد.

ماده ۱۱۵۷ - زنی که به شبهه باکسی نزدیکی کند باید عده طلاق نگاه دارد.

✓✓ شرایط تملک «نصف دارایی مرد» پس از

طلاق

● چنانچه طلاق بنا به درخواست زوجه نباشد و طبق تشخیص دادگاه، تقاضای طلاق ناشی از تخلف زن از وظایف همسری یا سوء اخلاق و رفتار وی نباشد، زوج مکلف است تا نصف دارایی موجود خود را که در ایام زناشویی با زوجه به دست آورده یا معادل آن را، به صورت بلاعوض به زوجه منتقل کند.

● به موجب ماده 1119 قانون مدنی طرفین عقد ازدواج می‌توانند هر شرطی که مخالف با مقتضای عقد مزبور نباشد، در ضمن عقد ازدواج لحاظ کنند.

● طبق بند «الف» شرایط ضمن عقد مندرج در سند ازدواج، چنانچه طلاق بنا به درخواست زوجه نباشد و طبق تشخیص دادگاه، تقاضای طلاق ناشی از تخلف زن از وظایف همسری یا سوء اخلاق و رفتار وی نباشد، زوج مکلف است تا نصف دارایی موجود خود را که در ایام زناشویی با زوجه به دست آورده یا معادل آن را، بصورت بلاعوض به زوجه منتقل کند.

شرایط تحقق شرط تنصیف دارایی:

طلاق واقع شود:

اجرای این شرط برخلاف سایر شروط ، صرفاً منوط به وقوع طلاق است و بدون وقوع آن قابل اجرا نیست و امکان الزام شوهر برای اجرای شرط قبل از درخواست طلاق ناشی از درخواست وی وجود ندارد .

زوج ، خواهان طلاق باشد :

یکی از شرایط تحقق شرط تنصیف دارایی این است که زوج بخواهد زوجه را طلاق دهد و وی ارائه کننده دادخواست طلاق باشد و نه اینکه زوجه خواهان طلاق باشد .

طلاق مستند به تخلف زن از وظایف زناشویی یا سوءاخلاق و رفتار وی نباشد :

چنانچه سوء رفتار و سوء اخلاق زوجه علت زوج باشد با اثبات آن ، شرط تنصیف دارایی تمقق نمی یابد .
مثلاً هرگاه زوج ، نشوز و عدم تمکین زوجه را اثبات کند ، این شرط برای زوجه قابل استفاده نخواهد بود .

✓✓ ملاک تا نصف اموال یا معادل آن می باشد:

در این شرط عبارت « تا نصف دارایی » یا معادل آن ذکر شده که این میزان می تواند از پایین ترین درصد اموال زوج تا سقف پنجاه درصد آن تلقی شود که تعیین آن به نظر دادگاه بستگی دارد .

✓✓ دارایی حاصل زندگی زناشویی با زوجه باشد:

یکی دیگر از شرایط تمقق شرط مذکور موصول دارایی زوج ، در زمان زندگی زناشویی با زوجه است ، لذا به اموالی که زوج پیش از ایام زناشویی داشته (نه از تاریخ عقد) و اموال موروثی سرایت پیدا نمی کند ، زیرا به مال ناشی از ارث اموال به دست آورده در زمان زناشویی اطلاق نمی شود .

✓✓ دارای در مین طلاق موجود باشد:

موجود بودن اموال مین طلاق شرط لازم برای اجرای این شرط است. بنابراین شامل اموال از بین رفته اعم از تلف یا مفقود شده ، نمی‌شود. همچنین آنچه موضوع شرط است، دارای زوج است، لذا به نظر باید دیون زوج نیز مدنظر قرار گیرد.

● به عنوان مثال اگر زوج نسبت به مهر زوجه ای که می‌خواهد او را طلاق دهد یا زوجه دیگرش مشغول‌الذمه باشد، پرداخت مهریه زوجه مذکور یا زوجه دیگر از دارای زوج ، نسبت به اعمال شرط تنصیف دارای مقدم است و متی بنا بر نظری اجرای این شرط نسبت به مستثنیات دین هم ممنوع بوده و تعهد به انتقال تا نصف مال زوج نیز نمی‌تواند از این قاعده کلی مستثنی باشد

✓✓ درخواست طلاق از طرف مرد:

● سوال ۶۶۶ بنده میخواستم از همسرم جدا گردم
مال میخواهم بدانم باید چکاری انجام دهم و گام به
گام در مراحل بعدی چکاری باید انجام دهم ؟

✓ حالت اول طلاق از طرف مرد

اگر مرد بدون هیچ دلیل موجهی اقدام کند در این
حالت

طبق قانون نصف اموال مرد که بعد از ازدواج حاصل
شده به زن تعلق میگیرد.

و مهریه ، نفقه و اجرت المثل ایام زناشویی هم
باید پرداخت شود.

به انضمام مبلغی به عنوان نمانه که طبق دستور
دادگاه باید پرداخت شود.

✓ حالت دوم طلاق از طرف مرد

اگر مرد دلیل موجهی برای طلاق داشته باشد . در این

حالت نیز نفقه، مهریه و اجرت المثل باید پرداخت

شود و وجود داشتن دلیل موجه این سه مق مالی را
از زن سلب نخواهد کرد.

مضانیت فرزند پس از طلاق ✓✓

! فرزند زیر هفت سال؛

اولویت مضانیت و نگهداری بچه با مادر است.

! فرزند بالای هفت سال؛

اگر پدر واجد شرایط شناخته شود ، مضانیت به او واگذار می شود.

👉 وقتی دفتر به ۹ سال برسد و پسر به ۱۵ سال ، خود انتخاب می کند که با پدرش زندگی کند یا با مادرش...

👉 حتی اگر مضانیت به مادر سپرده شود، پدر یا پدربزرگی پدری فرزند باید نفقه و خرج و مخارج وی را پرداخت کند.

انقسام طلاق

پس از آنکه تمامی راه ها و تلاش ها برای برقراری سازش و حل مشکلات زوجین بی نتیجه ماند، آن ها میتوانند به عنوان آخرین راه حل برای جدائی و طلاق اقدام نمایند!

زن و شوهر متی در صورت توافق در فصوص طلاق باید به دادگاه خانواده مراجعه نمایند.

در صورت عدم توافق، مرد در هر شرایطی و زنان در موارد محدودی میتوانند از دادگاه خانواده درخواست طلاق نمایند.

انواع طلاق

✓ طلاق رجعی

طلاق است که پیوند ازدواج به طور کامل از بین نمی رود و تا زمانی که عده زن سپری نشده باشد، مرد میتواند رجوع کند و زندگی زناشویی را بدون ازدواج مجدد ادامه دهد!

قانون مدنی مقرر داشته است: در طلاق رجعی برای شوهر در مدت عده، حق رجوع است!

زن تنها در مواردی که با بخشیدن مالی به شوهر، رضایت او را برای طلاق جلب می کند، میتواند با مطالبه مالی که به شوهر بخشیده است، به او امکان دهد از حق رجوع استفاده کند .

✓ طلاق بائن - ۱

این طلاق باعث جدائی قطعی زن و شوهر از یکدیگر میشود و مرد بعد از طلاق، حق رجوع ندارد!

قانون مدنی مقرر میدارد در موارد ذیل طلاق بائن است - ۲

1 طلاقی که قبل از نزدیکی واقع شود!

2 طلاق یا نسه

3 طلاق فلع و مبارات ، مادام که زن رجوع به عوض نکرده باشد .

4 سومین طلاق که بعد از سه وصلت متوالی به عمل آید!

اعم از این که وصلت در نتیجه رجوع باشد یا در نتیجه نکاح جدید!

✓ طلاق فلع و مبارات — 🇮🇷

طلاق فلع آن است که زن از زندگی زناشویی ناراضی باشد و با پرداخت مالی به شوهر موافقت او را برای طلاق جلب کند .

مبارات در لغت یعنی بیزار شدن و مطابق قانون مدنی، طلاق مبارات آن است که کراهت از طرفین باشد!

✳ در طلاق مبارات، نارضایتی از زندگی زناشویی دو جانبه است و به این جهت قانون گذار مقرر داشته که مالی را که زن در ازاء طلاق به شوهر میدهد ممدود باشد و بیشتر از میزان مهر نباشد!

✳ در طلاق فلع و مبارات ، آنچه را که زن در ازاء طلاق به شوهر می دهد فدیه یا عوض نامیده میشود!

✓✓ تفاوت بین فسخ نکاح و طلاق چیست؟

در وقوع طلاق و فسخ نکاح شرایط و تفاوت‌هایی وجود دارد که باید در زمان طلاق و یا فسخ به آن‌ها توجه شود.

✓ در مورد مهر، تفاوت‌هایی بین فسخ نکاح و طلاق وجود دارد؛ از جمله اینکه هرگاه طلاق قبل از نزدیکی واقع شود زن مستحق نصف مهریه است، در حالی که در فسخ نکاح هرگاه عقد قبل از نزدیکی فسخ شود زن مستحق مهریه نبوده مگر در زمانی که نکاح به دلیل علن (ناتوانی مرد) فسخ شده باشد که در آن صورت زن مستحق نصف مهریه است.

✓ در زمان طلاق زن باید در طهر غیر مواقعه باشد (طهر غیر مواقعه طهری است که در ایام آن آمیزشی صورت نگرفته باشد) در حالی که در فسخ نکاح این شرط وجود ندارد.

✓ طلاق در حقوق ایران به وسیله مرد انجام می‌شود، در حالی که در فسخ نکاح یا از طرف شوهر یا از طرف زن انجام می‌شود.

✓ فسخ نکاح هیچ گونه مرمتی ایجاد نمی‌کند، در مالی که در طلاق بعد از 3 بار مرمت ایجاد می‌شود.

✓ عدم ثبت طلاق در دفترخانه رسمی جرم شناخته شده، برعکس عدم ثبت فسخ ازدواج در دفترخانه جرم شناخته نمی‌شود.

✓ طلاق در ازدواج دائم است؛ اما فسخ نکاح هم در ازدواج دائم هم در ازدواج موقت است.

✓ در فسخ نکاح هیچ گونه حق رجوعی برای مرد وجود ندارد، در مالی که در طلاق رجعی برای مرد تا زمانی که زن در عده است حق رجوعی وجود دارد.

جزوه کامل بحث طلاق و نکاح

نویسنده: پایک محمد سر